

موانع انفاق از منظر قرآن کریم

پندهای مسجدی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

❖ پندنامه

انفاق و بخشش در راه خدا و کمک مالی به افراد محروم و مخصوصاً آبرومند، توأم با خلوص نیت، از اموری است که در آیات قرآن مجید، مکرر بر مکرر روی آن تکیه شده، و از نشانه‌های ایمان، ذکر شده است. احادیث نبوی (ص) نیز مملو از تأکید در این باره است؛ تا جایی که در فرهنگ اسلامی، انفاق مال به شرطی که انگیزه‌ی آن صرفاً جلب رضای پروردگار باشد و عاری از هر گونه ریاکاری، منت‌گذاری و آزاررسانی باشد، از بهترین اعمال محسوب می‌شود.

ضرورت و فضیلت انفاق، امر واضح و محرز است؛ لذا در اینجا به جای تبیین این امر، به معرفی و تبیین موانع انفاق از منظر قرآن کریم پرداخته می‌شود.

❖ **مانع اول «بخل و تنگ‌چشمی»:** «هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَبْخُلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ» (محمد: ۳۸)؛ یعنی: «آگاه باشید که شما را دعوت می‌کنند تا در راه خدا انفاق کنید؛ بعضی از شما بخل می‌ورزند؛ و هر کس که بخل ورزد، در حق خود بخل ورزیده است؛ زیرا خدا بی‌نیاز است و شما نیازمندانید».

❖ **مانع دوم «ترس از فقیر شدن»:** «قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ» (اسراء: ۱۰۰)؛ یعنی: «بگو: اگر شما مالک خزانه‌های رحمت پروردگارم بودید، در آن صورت از ترس [تهی‌دستی و کم‌شدنش] از انفاق کردن آن بخل می‌ورزیدید».

❖ **مانع سوم «شوق ثروت‌اندوزی»:** «وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ» (توبه: ۳۴)؛ یعنی: «و کسانی را که زر و سیم می‌اندوزند و در راه خدا انفاق نمی‌کنند، به عذابی دردآور بشارت ده».

❖ **مانع چهارم جهل و نادانی»:** «هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ» (منافقون: ۷)؛ یعنی: «اینها همان مردم بدخواهند که می‌گویند: به یاران رسول‌الله (ص) انفاق مال نکنید تا (از پیرامونش) پراکنده شوند در حالی که خزاین آسمان‌ها و زمین از آن خداست، ولی منافقان نمی‌فهمند و نادانند».

❖ **مانع پنجم «فرموشی مرگ»:** «وَأَنْفِقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ» (منافقون: ۱۰)؛ یعنی: «از آنچه روزی‌تان داده‌ایم در راه خدا انفاق کنید، پیش از آنکه یکی از شما را مرگ فرا رسد و بگوید: ای پروردگار من، چرا مرگ مرا اندکی به تأخیر نینداختی تا صدقه دهم و از شایستگان باشم؟»